

Muistoksi erälle

Ylväs, urhoisa punasotilas,
Kuka kumpusi peittää?
Kuka haudallei seppelleen
Tai kukkakimpun heittää.....

Punasotilas, minä tuon
Sulle kukkasan soman.....
Hautakummun luon
Teen muistoristikin oman.....

Kesäpäivin istun siellä
Tai kuin käki kukkuu.....
Ja itään myöhään
Kun kalkki jo nukkuu.

Mitä miettinen siellä
Oi, toveri parhain.
Muistan..... henkesi heittit
Vapaustyössä niin varhain.

Varmaankin sun elämäntyösi
Vielä suurempi oisi,
Jos hiuksiksi aika
Valkean hohteensa loisi.....

Vaan nurmen alla
Jo nukut sä unta
Ja talvinen taivas
Pudottaa kummulles lunta.

Parhaimman jo osan
Työn suuren sä näyttit
Sun lahjaasi kaikki
Eestä luokkasi käytit.

Punasotilas, minä kuiskaan:
Nuku, rauhassa nuku.....
Moni sua muistaa,
Suuri on ystäväsi luku.....

Muistoksi punaisen ruusun
Kasvatan kukkaan.
Sekin kerran kuittuu,
Työsi ei halhdu hukkaan.....

H.

**MIES ILMAN
MENNEISYYTTÄ**

Kirj. Conan Doyle.
Suomennos.

On aivan merkittävä nähdä, miten täällä maailmassa välistä aivan vähäpätöisetkin tapaukset saavat aikaan loogillisesti toisiaan seuraavan sarjan tapauksia, jotka vaikuttavat suuntaan tai toiseen niin, että tapaukset saavat merkillisen, aivan ennakolta arvaamattoman lopun. Kun kerran saattaa voiman, vaikkapa vaan pieninkin, liikkeelle, on vaikea sanoa, mitä siitä tulee lopuksi ja mihinkä se johtaa. Merkityksellömyydet kehittyvät tragedioiksi, ja mikä tähänkin voi olla tyhjäänpäiväinen seikka, voi huomenna jo kehkeytyä katastrofiksi. Ostroinin kuori sulkee sisäänään santajyvän, siitä muodostuu helmi; kalastaja löytää tämän nilviäisen helmiin, kauppias ostaa helmen itselleen, myy sen jalokivi-kauppiaille joka kaupitsee sen kunnilleen. Kaksi roistoa ryöstävät sen ostajalta ja riittaantuvat saalistia, toinen lyö toisen kuoliaaksi ja päättää omat päivänsä mestauslavalla. Tässä on yhtäjaksoinen tapausten ketju, jonka ensimmäisenä lenkinä on pahoinvoinnin nilviäinen ja hirsipuu viimeinen.

Jos santajyvä ei sattumalta olisi joutunut nilviäisen kuoriin väliin, ei nämä kaksi elivää olentoa kaikkine mahdollisuuksineen joko hyvään tai pahaan olisi tullut poistetuksi kaltaistensa joukosta.

Kukapa varmuudella voi sanoa, mikä todellisuudessa on pientä tai suurta?

kerettiläisille ruveta tuomaan korkkia korkkittamista, joka myös korvaisi hänelle tehtaan perustamisen, ei ensinäkemältä ollenkaan voinut havaita, että täten tulisi juuri suuriakaan ihmiselämän intressejä saattetuksi olemassaolon leikkiin. — Mutta kuitenkin löytyi köyhää kansaa, tuli kärsimään vieläpä suuresti — naisia, jotka saavat itkeä, miehiä, jotka tulevat kalpeiksi, näyttäivät näkijntyneillä ja tulevat vaaralliksi sellaisissa paikoissa, joista don Diego Salvador ei ole koskaan kuulut puhuttavankaan, ja kaikki tämä sen tähden, että hänelle lehmustensa varjossa kävellessä savuke suussa oli sattunut tulemaan tämä ajatus. Niin on tämä maamme ahdistukseen asti täynnä ihmisiä ja etumme niin riippuvaisia toisten edulsta, jottei voi uutta ajatusta ajatella saamatta jollekin piruraukalle hyvää tai pahaa.

Don Diego Salvador oli kapitalisti, ja tämä kuvittelunsa sai pian todellisen muodon nelikulmaisen kalkilla sivellyn rakennuksen muodossa, rakennuksen, jossa parisataa hänen tummanpuhuvista maamiehistään työskenteli kätevinä ja nopsasormisina palkalla, jota englantilainen käsityöläinen ei olisi koskaan hyväksynyt. Tuloksena tästä uudesta kilpailusta tällä teollisuusalalla oli muutamin kuukausien kuluttua äkinäinen hintojen lasku, joka oli vakava asia suuremmille liikkeille ja kohtalokas pienemmille. Muutamat harvat vanhat toiminimet jatkoivat liikettään, kuten ennenkin, toiset pienensivät huoneustojaan ja palloivat menojaan mahdollisimman pieniksi, pari toiminimeä hajosi ja tunnusti itsensä lyödyksi. Tähän viimeistään onnettomuuden luokkaan kuului vanha, tunnettu toiminimi Fairbrain Brothers Bristportissa.

Monet seikat olivat vaikuttaneet tämän onnettomuuden, vaikkakin don Diegon esiintymisen olkin varsinaisesti seikka, joka saattoi asian äärimmäisen kärjistymisen. Kun Fairbrain parisien sukupolven siten oli perustanut liikkeen, oli Bristport vielä pieni kalastuspalkka, joka ei voinut antaa tarpeeksi työtä lukusalle väestölle. Miehet olivat iloisia kun vaan saivat jatkuvaa työtä minkälaisilla ehdoilla tahansa. Mutta tämä oli kaikki jo muuttunut, kaupungeista oli tullut yksi lännen keskuspalkoilta, työn kysyntä ja palkkojen suuruus oli kasvanut samassa suhteessa. Ennen vanhaan olivat kuljetuskustannukset sama kuin vaakat tappiot liike-elämässä, kun kulkuvälineet olivat kaikkea muuta kuin nopeita, ja viiniviljelijät Ereterissä ja Barnstaplessa olivat iloisia, kun saivat ostaa korkkinsa naapuriltaan Bristportista. Nyt lähettivät suuret firmat aina Lontoosta asti kauppatuotteita jansa, jotka kilpailivat keskenään paikallisen kundiin sison voittamisesta puolelleen, niin että voitonmahdollisuudet lopuksi tulivat nolliksi. Jo pitkän aikaa oli liikkeen asema ollut vakava, mutta viimeinen hinnanalasku varsinaisesti ratkaisi asian ja pakotti Charles Fairbrainin, liikkeen toimeenpanevan johtajan, sulkemaan tehtaan.

Oli pimeä, sumuinen marraskuun lauantai-ilta, jolloin palkat maksettiin viimeisen kerran ja vanha rakennus hyljättiin ainaaksi. Mr. Fairbrain kärsineine, surullisine piirteineen seisoi korkealla kasöörin vieressä ja kaessaan pienestä kassasta työntekijöille heidän raskaasti ansaitsemaan shillinkejä. Työmiesten hautajaisaattomainen jono kulkui hiljalleen pöydän ohi. Tavallisesti työmiehet poistulvat nopeasti palkan saatuaan iloisesti jutellen kuin lapset, jotka

pääsevät koulusta, mutta tänään viivytellivät he, muodostaen pieniä ryhmiä synkässä huoneessa. Keskustelu kävi hillityllä äänellä ja koski osaksi sitä onnettomuutta, joka oli kohdannut heidän työnantajansa, osaksi heidän omaa tulevaisuuttaan. Kun viimeiset kolkot olivat kulkeneet viistoon yli pöydän ja kasööri vetänyt viitan viimeisen nimen yli, kääntyivät miehet katsomaan siihen mielehen, joka oli heidän päällikkönsä, ja odottivat hiljaa, olisiko hänellä ehkä joku sana sanottavana heille.

Mr. Charles Fairbrain ei ollut odottanut tätä ja juotulkin sen vuoksi hämmilleen. Hän oli palkkoja maksaessaan ajatellut ainoastaan velvoittisuuttaan. Harvanaisena ja tällä kertaa raskaitten ajatusten painostamana ei hän ollut edeltäpäin ollenkaan aavistanut kaunopuhelusautensa joutuvan koetukselle. Hermostuneesti pyyhki hän kädellään lathaa poskeaan ja katsoi arasti kostunein silmin kirjavan lauman totisia kasvoja.

”Olen surullinen siitä, ystäväni, että olemme pakotetut eroamaan”, sanoi hän lopuksi värisevin äänin. ”Tämä on vaikea päivä meille kalkille ja Bristportille myös. Kolmen vuoden ajan olemme menettäneet rahoja tehtaisimme, mutta jatkamme kuitenkin toivoen parempia aikoja. Mutta kun asema yhä edelleen on huonontunut, ei meillä ole muuta keinoa kuin lopettaa kaikki ennenkuin koko omaisuutemme on mennyt. Toivon, että te kaikki ennenpikkää saatte jotain työtä. Hyvästi ja jumala teitä siunatkoon.”

”Jumala teitäkin, sir, siunatkoon! Jumala siunatkoon teitä!” huusi kuorossa joukko karkelta äänellä. ”Kolmikertainen eläköön Mr. Charles Fairbrainille!” huusi nuori hento mies ja hyppäsi penkille innokkaasti lakkiiaan heiluttaen. Joukko noudatti kehoitusta, mutta heidän kolme ”hurrautansa” eivät kuulostaneet iloiselta, koska se ei tullut iloisesta sydäimestä. Sitten menivät he joukoissa ulos auringonpaisteeseen, mutta katsoivat taakseen sivuuttaessaan pitkät tammipöydät tehtaan korkkipalasten peittämällä permannolla.

(Jatk.)

Weera Sergeijevna

Kirj. A. Ruissalo.

Inkerinmaalla, Osselkief'in kylässä, asuu köyhä perhe vaatimattomassa ja köyhästi kalustetussa huoneessa.

Perheeseen kuuluu neljä jäsentä: Ivan Lugianow vaimonsa kanssa ja Sergei, heidän poikansa, vaimoineen.

Vaikka köyhyys pilkistää joka puolelta, niin se ei voi rikkoa perheen sopua ja onnea. He ovat tottuneet elämään köyhydessä lapsesta alkaen, niin he eivät voi kuvitella parempaa. Tässä vaatimattomassa huoneessa vallitsee ääretön puhtaus, joka luo kodikkautta ja onnea, vaikka elämä onkin köyhää. Sergelin nuori vaimo on kuin päivänpaiste, joka levittää lämpöä ja suloutta ympäristönsä. Vanha isä ja äiti rakastavat poikansa vaimoa niinkuin omaa lastaan. Maria tietää sen ja hän palkitsee vanhusten rakkauden kaikella hellyydellä ja huomaavaisuudella. Sergei on ainoa työssä käyvä henkilö perheessä. Hän kulkee ansiotoissa, että joukko tulee toimeen.

Kun hän tulee illalla kotiin väsyneenä pitkän päivän raadannasta, niin hän aivan kuin elpyy ja unohtaa väsymyksensä, kun hän näkee

herttaisen vaimonsa odottelevan hymyisin.

Samovaari kiehua porhotelee pöydällä ja yksinkertainen illallinen on valmiina.

Perhe istuu tuu syömään. Siinä heille syntyy keskustelu: Isä Ivan muistelee orjuusaikoja. Vaikka ei hän ollutkaan suorastaan henkijorja niinkuin sadattuhannet hänen kansaveljensä olivat olleet, niin siinä huolimatta työn raskas taakka oli hänelle ollut melkein ylivoimainen. Työpäivä oli 17—18 tuntinen ja palkka niin niukka, että juuri jotenkin toimeen tuli. Niinollen ei päivät olleet paremmat kuin henkijorjallakaan. Ajat ovat muuttuneet, työpäivä on enää vain neljätoista tuntinen, että sen ajan jo mies jaksaa tehdä töitä, vanha Ivan hoiitsee. Palkat ovat nyt jo paremmat kuin ennen, ettei ole syytä valittamiseen. jatkaa hän.

Sergei, kuuluttuaan isänsä tämänlaisia puhetta, käy hieman kärsimättömäksi ja synkkä pilvi varjostaa hänen rehellisää kasvojaan. Mutta kun hän suuresti kunnioittaa isäänsä, ei hän näytä mieltään, ei ilmaisatajastaan.

Maria huomaa miehensä synkkämielisyyden ja arvaa hänen ajatuksensa. Hän alkaa lempeällä äänellä puhumaan miehensä puolesta:

— Rakas isävanhus!

Ajat tosin ovat muuttuneet, mutta työ ei ole tullut helpommaksi kuin ennenkään. Voudit yhä edelleen ärryivät kuin pedot ja komentavat työläisiä. He taas koettavat noudattaa herrainsa käskyä ja haluavat yhä enemmän päästä isäntänsä suosiin. Siten toivotvat he saavansa paremmat olosuhteet. Ihmisraukat, jotka ovat viettäneet köyhyydessä koko elämänsä, tietävät mitä kurjuus merkitsee. Juuri se kärsitty kurjuus, jonka saa jo enempi luotaan ajatuksi, tekee ihmiset sellaisiksi kuin ovat. Jos esimerkiksi joku pääsee työjohtajaksi, niin on luonnollista, että hän koettaa olla isännilleen mieliksi. Rahalla on tässä maailmassa jumalainen voima. Se voi tehdä ihmisistä petoja, jotka voivat hyökittää heikompien kimppuun milloin hyvänsä. — Rahan tähden kalikki taipuu. Sievertsouvin kartanossa on esimerkiksi vouti, jonka hyvin tunemme. Hän kasvoi köyhyydessä, mutta kun oli hyvä oppinaan kansakoulussa, niin vanhempansa tekevät kaikkensa pojan edistymiseksi. Ivan Varikoff halusi saada pojalleen paremmat otot kuin hän itse oli saanut kokea. Hän polvistui lukematomat kerrat Neitsyt-Marian kuvan edessä ja rukouki pojalleen maailman onnea. Jokora varttui mieheksi ja oli kalkkien kyläläisten suosikki. Parooni von Sievertsov mielistyi Jokoraan ja antoi hänelle metsänvartijan toimen maatilallaan Osselissa. Jokora Varikoff oli onnellinen saadessaan tämän toimen. Hän oli lempeä niitä kohtaan joita hän tapasi metsänvarkaudesta. Hän tiesi, että ihmiset elivät tahtoneet varastaa, mutta köyhyys heittä siihen pakkotti. Hän koitti varottaa metsänvarkaita, ettei ”paha silmä” näkisi ja samassa hän poistui.

Mutta kuka lienee kantanut kiellä parooni Sievertsoville nuoren metsänvartijan suvaitsevaisuudesta köyhä metsänvarkaita kohtaan. Parooni varotti ankarasti Jokoraä semmoisesta suvaitsevaisuudesta ja hyväsydämyydestä. Lupasi erottaa toimestaan, jos hän ei voi olla ankara hänelle uskotussa toimeessaan.

Jatk.

NAISTEN OSUUSKOTI
SAN FRANCISCO, CAL.
3627—16th St.
Telefooni: Market 3968
SAN FRANCISCO